

بررسی اثرات عوامل جلوگیری کننده از ریزش قبل از برداشت میوه در ارقام رد و گلدان دلپیش سبب

اسدالله علیزاده

مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی آذربایجان غربی - ارومیه

سبب از مهمترین میوه های باغی کشور می باشد. مسایل و مشکلات زیادی در امر پرورش و تولید سبب در کشور وجود دارد که یکی از مهمترین آنها ریزش قبل از برداشت میوه است. از لحاظ فیزیولوژیکی

دلیل ریزش میوه، تشکیل بیش از موقع لایه جداکننده بین محل اتصال دم میوه به شاخه می باشد. هر عاملی که باعث این ریزش می شود ظاهراً از طریق بهم زدن تعادل هورمونی درخت وارد عمل شده و مانع برقراری اتصال میوه به درخت می گردد. به نظر می رسد که ریزش در این موقع از فصل ضرر زیادی به باغداران وارد آورده و چنانچه این ریزش زیاد باشد خسارات جبران ناپذیری وارد می گردد. میزان ضایعات حاصل از ریزش قبل از برداشت سیب تا ۲۰٪ هم اعلام شده است. حال به منظور افزایش بهره وری در تولید محصول سیب، کاهش ضایعات محصول تولیدی و افزایش درآمد باغداران و با هدف پیدا کردن راههای عملی جلوگیری از ریزش میوه های سیب در این مرحله که خطرناک ترین مرحله از ریزشهای میوه سیب می باشد، اجرای پروژه تحقیقاتی فوق اجتناب ناپذیر بوده و انجام یافتن آن کاملاً مقرون به صرفه می باشد. برای اجرای این پروژه طی سالهای ۱۳۸۱ و ۱۳۸۲ در دو منطقه از شهرستان ارومیه، دو قطعه باغ یکدست سیب ۱۵ ساله از ارقام ردو گلدن دلشز که حساس به ریزش هستند انتخاب و در هر باغ تعداد ۲۴ اصله درخت ۱۲۱ اصله رقم گلدان و ۱۲ اصله رقم رد دلشز (برای تیمار معلولپاشی و شاهد علامتگذاری گردید. بعد از تجزیه نمونه های خاکی زیرکشت درختان و تجویز کودهای مورد نیاز و با توجه به بهترین زمان برداشت سیب ارقام ردو گلدن دلشز در منطقه ارومیه حدود ۲۰ روز مانده به برداشت میوه، درختان مورد تیمار با استفاده از ماده خالص $D_2,4$ به غلظت $10/5$ p.p.m (ماده ناخالص $67/5$ درصد به میزان 15 p.p.m) محلول پاشی گردیدند. در موقع برداشت، میوه های ریخته شده زیر درختان مورد تیمار و شاهد جمع آوری و مورد آنالیز قرار گرفت. با توجه به نتایج بدست آمده از تجزیه آماری صفات مورد بررسی نتیجه گرفته می شود که اثر هورمون اکسینی $D_2,4$ (علف کش مزارع غلات) با غلظت استفاده شده در جلوگیری از ریزش میوه قبل از برداشت سیب محسوس بوده و میزان ریزش را بین ۳۰ تا ۴۸ درصد (۳۰ درصد در رقم رد دلشز و ۴۸ درصد در رقم گلدن دلشز در منطقه نازلو و ۴۲ درصد در رقم رد دلشز و ۴۰ درصد در رقم گلدن دلشز در منطقه برکشلوچای) کاهش داده است. نتایج همچنین نشان داده است که به دنبال استفاده از مواد مذکور که به صورت محلول روی درختان پاشیده می شوند علاوه بر به تاخیر افتادن ریزش میوه ها، صفات کمی و کیفی میوه ها نظیر اندازه و وزن میوه، اندازه قطر میوه، مقاومت بافت میوه، بریکس (TSS)، ماده خشک کل، میزان نشاسته، میزان قند کل و خاصیت انبارمانی میوه افزایش یافته و اسیدیته و درصد عارضه مغز آبکی میوه (Water Core) بطور قابل ملاحظه ای کاهش پیدا می کند.

همچنین با اندازه گیری خصوصیات فیزیکی و شیمیایی میوه هایی که در سردخانه نگهداری شده اند مشخص گردید که مواد هورمونی تاثیر مخفی داری بر روی خصوصیات فیزیکی و شیمیایی میوه در طول دوره انبارداری ندارد و کاهش مواد درونی میوه به شرایط نگهداری بستگی دارد.